

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра філософії і педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

завідувач кафедри

О.Ю. Нестерова

«29» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Історія європейської філософії»

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 033 Філософія
Освітній рівень..... Перший (бакалаврський)
Освітня програма Філософія
Статус Обов'язкова
Загальний обсяг 3 кредити ЄКТС (90 годин)
Мова викладання Українська

Викладач: доц. Жадяєв Д.В.

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Робоча програма навчальної дисципліни «**Національний вимір української філософії**» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для освітньо-наукової програми «Філософія», спеціальності 033 Філософія / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. філос. і пед. – Д. : НТУ «ДП», 2024. – 24с.

Розробник – Жадяєв Денис Володимирович, доцент кафедри філософії і педагогіки, кандидат філософських наук.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів вищої освіти до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2 <u>ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ</u>.....	4
3 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	4
4 <u>ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ</u>.....	5
5 <u>ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ</u>.....	9
5.1 <u>Шкали</u>.....	9
5.2 <u>Засоби та процедури</u>.....	10
5.3 <u>Критерії</u>.....	12
6 <u>ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ</u>.....	18
7 <u>РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ</u>.....	18

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формування у здобувачів системи концептуальних знань щодо основних ідей та категорій європейської філософії.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	Шифр ДРН	Зміст
ПРН1	ДРН 1	Мати уявлення про співвідношення понять про субстанції, начала, принципи пізнання
ПРН7	ДРН 2	Розуміти сутність епістемологічного зсуву методології у філософському та науковому пізнанні
ПРН8	ДРН 3	Розуміти співвідношення категорій, особливості раціонального та емпіричного підходів та несубстанціальні версії процесів пізнання.

3 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		Денна		Вечірня		Заочна	
		аудитор	самостій	аудитор	самостій	аудитор	самостій

		ні заняття	на робота	ні заняття	на робота	ні заняття	на робота
Лекційні	45	26	19			8	74
Практичні	45	26	19			8	
Лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
Семінари	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	90	52	38			16	74

4 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	45
ДРН1	1 . Поняття про філософія «нового часу» (modern philosophy)	5
	1.1 Причина занепаду раціоналістичного пізнання	
	1.2 Френсіс Бекон та його емпіризм	
ДРН1	2. Відновлення раціоналізму	5
	2.1 Поняття про субстанції	
	2.2 Дуалізм та раціоналізм	
	2.3. Чи був Декарт «дуалістом»?	
	2.4. Про суперечливість емпіризму	
ДРН2	3. Критичний аналіз вчень Бекона та Декарта	5
	3.1. Cogito, ergo sum як «точка» відліку істини	
	3.2. Дійсність та реальність, потенційність та актуальність	
	3.3. Чому раціоналізм не дає якісно нового	

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	знання?	
ДРН1 ДРН2	4. Онтологія субстанцій: від Гоббса до Паскаля 4.1 «Геометрія» теорії права Гоббса 4.2. Організм та механізм: механіка, як універсальний принцип 4.3.Б. Паскаль про перевагу людини над всесвітом	5
ДРН1 ДРН2	5. Джон Локк, Спіноза, Ляйбниць, Берклі 5.1 Первинні та вторинні якості об'єктів 5.2. Монізм та пантеїзм Бенедикта Спінози 5.3. Плюразизм субстанцій «Монадології» Г.В. Ляйбниця. Онтологія Дж. Берклі.	5
ДРН2 ДРН3	6. Від онтології до епістемології 6.1. «Коперніканський поворот» Імануеля Канта 6.2. Причини повернення до теорії пізнання 6.3. Критична філософія взагалі та принцип несуперечливості зокрема	10
ДРН2 ДРН3	7. Різниця між суб'єктивним ідеалізмом та об'єктивним ідеалізмом: Кант, Гегель, Шеллінг 7.1 Чому «Критик...» Канта всього три? 7.2 Від «Критик...» до «Науковчення» Й.Г. Фіхте 7.3 Об'єктивність пізнання за Гегелем 7.4 Діалектика духу Шеллінга	5
ДРН1	8. «Некласична» філософія, як реакція на раціоналізм епохи Просвітництва	5

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ДРНЗ	8.1 Волунтаризм А. Шопенгауера	
	8.2 Ірраціональні способи досягнення частини та цілого у вченнях Ф. Ніцше та С. Кіркегарда	
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	45
Шифри ДРН	Види та тематика навчальних завдань	Обсяг складових, години
ДРН1	<p>1. Західно-європейська філософія: її передумови та особливість</p> <p>1.1. Від "Класичної німецької філософії" до "Західно-європейської (ідеалістичної) філософії" - в чому смисл перейменування?</p> <p>1.2. Представники західно-європейської філософії.</p> <p>1.3. Передумови виникнення такого типу філософії в Німеччині</p> <p>1.4. Чи доводить приклад західно-європейської філософії необхідність фінансування, його ключової ролі для прогресу?</p> <p>1.5. Чи можна назвати німецький ідеалізм "прогресом" у філософській думці?</p>	8
ДРН2	<p>2. Формування типу західно-європейської думки в Німеччині</p> <p>2.1. Попередники філософів епохи німецької ідеалістичної філософії</p> <p>2.2. Перехід від субстанцій до принципів пізнання</p> <p>2.3. Співвідношення онтології та гносеології</p>	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	(епістемології) у період німецької ідеалістичної філософії 2.5. Емпіризм, раціоналізм та ідеалізм: співвідношення понять	
ДРН1 ДРН2	3: Імануель Кант як яскравий представник західно-європейської філософії 3.1. Що означав "догматичний сон" у Імануеля Канта? 3.2. Сутність гносеологічного повороту І. Канта. 3.3. Критична філософія як реакція на пізнання? 3.4. Загальний зміст "Критик..." І. Канта 3.5 Який вплив на І. Канта мав Давід Г'юм?	8
ДРН1 ДРН2	4: "Критика чистого розуму" І. Канта 4.1 Вступ та трансцендентальне вчення про начала 4.2 Трансцендентальна логіка 4.3 Аналітика основоположень 4.4 Трансцендентальна діалектика 4.5 Антиномії "Критики чистого розуму" 4.6 Вчення про метод	8
ДРН2 ДРН3	5. «Феноменологія духу» та «Наука логіки» Г.-В.-Ф. Гегеля 5.1 В чому відмінність робіт Гегеля від попередніх філософів? 5.2 Діалектика, принципи а) «заперечення - заперечення», б) переходу кількості у якість 5.3 Про суттєву відмінність діалектичної та формальної логік	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ДРН2 ДРН3	6. Воля та розум, раціональне та ірраціональне 6.1 Сутність світу та волі у вченні А. Шопенгауера 6.2 Нігілізм утворах Ф. Ніцше: суцільне заперечення чи критичний перегляд цінностей? 6.3 Основні риси філософії екзистенціалізму	5
Разом		90

5 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача вищої освіти за дисципліною.

5.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів вищої освіти.

Шкали оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good

60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач вищої освіти отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

5.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, автономії та відповідальності здобувача вищої освіти за вимогами НРК до 8-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач вищої освіти на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури

лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час іспиту за бажанням здобувача вищої освіти
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять та самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим опису кваліфікаційного рівня за НРК, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача вищої освіти шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час іспиту має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

5.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача вищої освіти для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання

Для 8-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показники оцінки
<i>Знання</i>		
• найбільш	Відповідь відмінна – правильна,	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показники оцінки
передові концептуальні та методологічні знання в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей	обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; - критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей; Відповідь містить несуттєві помилки або описки	
	Відповідь містить несуттєві помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення здобувача вищої освіти про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
<ul style="list-style-type: none"> • критичний аналіз, оцінка і синтез нових та складних ідей; • 	Відповідь характеризує уміння: <ul style="list-style-type: none"> - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - провадити інноваційну діяльність; - інтегрувати знання; 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показники оцінки
розроблення та реалізація проектів, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем	<ul style="list-style-type: none"> - оновлювати знання; - розв'язувати проблеми; - провадити наукову діяльність. 	
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з несуттєвими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за	60-64

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показники оцінки
	зразком, але з неточностями	
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> • спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності 	<p>Вільне володіння проблематикою галузі.</p> <p>Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність - положенням, що обстоюються; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції; - використання іноземних мов у професійній діяльності 	95-100
	Достатнє володіння проблематикою галузі з	90-94

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показники оцінки
	<p>незначними хибами.</p> <p>Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами.</p> <p>Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	
	<p>Добре володіння проблематикою галузі.</p> <p>Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі.</p> <p>Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі.</p> <p>Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	<p>Задовільне володіння проблематикою галузі.</p> <p>Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)</p>	70-73
	<p>Часткове володіння проблематикою галузі.</p> <p>Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)</p>	65-69
	<p>Фрагментарне володіння проблематикою галузі.</p>	60-64

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показники оцінки
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Автономність та відповідальність</i>		
<ul style="list-style-type: none"> • ініціювання інноваційних комплексних проєктів, лідерство та повна автономність під час їх реалізації; • соціальна відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень; • здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, 	<p>Відмінне володіння компетенціями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання принципів та методів організації діяльності команди; - ефективний розподіл повноважень в структурі команди; - підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); - стресовитривалість; - саморегуляція; - трудова активність в екстремальних ситуаціях; - високий рівень особистого ставлення до справи; - володіння всіма видами навчальної діяльності; - належний рівень фундаментальних знань; - належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок 	95-100
	Упевнене володіння компетенціями автономності та відповідальності з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями автономності	85-89

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показники оцінки
Відповідальність за навчання інших	та відповідальності (не реалізовано дві вимоги)	
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень відповідальності та автономії незадовільний	<60

6 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання.

Дистанційна платформа MOODLE (www.do.nmu.org.ua), MS TEAMS (<https://teams.microsoft.com/>)

7 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові:

1. BBC. In Our Time: Philosophy. [електронний ресурс]:
<https://www.bbc.co.uk/programmes/p01f0vzr/episodes/downloads>
2. Critchley S. Continental Philosophy. A Very Short Introduction. New York. Oxford University Press. 2001.
3. Hume D. Philosophical Works. In Four Volumes. London: Longmans, Green, and Co. – 1875.
4. Kenny A. (2010). A New History of Western Philosophy. In Four Parts. Clarendon Press: Oxford.
5. Philosophy Now [електронний ресурс]: <https://philosophynow.org/podcasts>
6. Zhadiaiev D. Aesthetics as a Manifestation of Balance. // Orpheus' Glimpse. Selected papers on process psychology. The Fontarèches meetings, 2002–2017. - Louvain-la-Neuve: Les Éditions Chromatika. 2018. - pp. 299-308.
<https://independent.academia.edu/DenysZhadiaiev>
7. Zhadiaiev D. Philosophy of Education as an Important Field in Contemporary Reflections (W. von Humboldt, T.L.W.Adorno, M.Foucault, H.-G.Gadamer). Bachelor Diploma Work. ДИПЛОМНА РОБОТА рівня бакалавр з філософії «ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ ЯК ВАЖЛИВИЙ НАПРЯМОК СУЧАСНИХ ФІЛОСОФСЬКИХ РОЗДУМІВ». – Дніпро: ДНУ, 2007. – 40 с. <https://independent.academia.edu/DenysZhadiaiev>
8. Zhadiaiev, Denys. “The Notion of Balance. Part 1: Balance out of Chaosmos” Chromatikon X. Annales de la philosophie en process. Yearbook of Philosophy in Process. Sous la direction de Michel Weber et de Vincent Berne. - Louvain-la-Neuve, Belgique, 2014, p. 209-219/
<https://independent.academia.edu/DenysZhadiaiev>
9. Zhadiaiev. D. (2015) . Back from Quantity to Quality, from Appearance to Reality? in For Our Common Home: Process-relational Responses to Laudato Si' in *For Our Common Home: Process-Relational Responses to Laudato Si'*. John B Cobb Jr (Author), Ignacio Castuera (Process Century Press (August 25,

- 2015). - pp. 387-396 ISBN-10: 1940447089 ISBN-13: 978-1940447087.
<https://independent.academia.edu/DenysZhadiaiev>
10. Габермас Ю. Філософський дискурс Модерну. – К.: Четверта хвиля, 2001. – 359 с.
11. Гельвецій. Про людину, її розумові здібності та її виховання (Ч. I-VIII). – К.: Основи, 1994. – 416 с.
12. Гоббс Т. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної. – К.: Дух і літера, 2000. – 600 с.
13. Декарт Р. Метафізичні роздуми. (I-V роздуми). – К.: Юніверс. – 2000.
14. Декарт Р. Міркування про метод, щоб правильно спрямовувати свій розум і відшукувати істину в науках. – К.: Тандем. – 2001.
15. [Жадяєв Д.В. \(2023\). «Концепт природи» А.Н. Вайтгеда: недualityність, процес, естетика. Монографія. – Дніпро: Журфонд, 2023. – 184 с. \(доступно на academia.edu\)](#)
16. Жадяєв Д.В. Кваліфікація: філософ / Тези для конференції «Є.П. Блаватська та сучасність» «Сучасне світорозуміння: духовні аспекти розвитку культури». – Дн-вськ, 2012 (квітень 2012).
<https://independent.academia.edu/DenysZhadiaiev>
17. Жадяєв Д.В. Метафізика процесу А.Н. Вайтгеда: історико-філософський аналіз. Дис. на здобуття ступеня к. філос. н.– Дніпро: 2013. Доступ: [Academia.edu](#)
18. Жадяєв Д.В. Sophronysk // Філософія. Культура. Життя: міжвузівський збірник наукових праць. – Вип. 29. Дніпропетровськ: Дніпропетровська державна фінансова академія, 2007, с. 155-160.
<https://independent.academia.edu/DenysZhadiaiev>
19. Історія філософії. Словник. - /За заг. ред. В.І. Ярошовця. – К.: Знання України, 2005.
20. Кант І. Критика практичного розуму / І. Кант; пер. з нім., примітки, післямова І. Бурковський. – К.: Юніверс, 2004. – 239 с.

21. Кант І. Критика чистого розуму / І. Кант, пер. з нім. Та прим. І. Бурковський. – К.: Юніверс, 2000. – 502 с.
22. Кант І. Прологомени до кожної майбутньої метафізики, яка може постати як наука / І. Кант; пер. з нім., вступ. ст., комент. і прим. В. Терлецький. – К.: ППС-2002, 2005. – 178 с.
23. Кант І. Рефлексії до критики чистого розуму / І. Кант; пер. з нім. Й латини та прим. І Бурковський. – К.: Юніверс, 2004. – 454 с.
24. Паскаль Б. Думки. – К.: Дух і Літера. Bibliotheca Clemenina, 2009. – 704 с.
25. Рассел Б. Історія західної філософії / Пер. з англ. Ю. Лісняка, П. Таращука. – К.: Основи, 1995. – 759 с.
26. Русин М. Ю., Огородник І. В. та ін. Історія української філософії: Навчальний посібник / К. : ВПЦ "Київський університет", 2008.- 591 с.
27. Руссо Ж.-Ж. Про суспільну угоду, або Принципи політичного права. – К.: Port-Royal, 2001. - 350 с.
28. Федів Ю.О., Мозгова Н.Г. Історія української філософії: Навчальний посібник. – К.: Україна, 2001. – 512 с.
29. Філософія (філософія, релігієзнавство, логіка): Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В.Х. Арутюнов, С.В. Бондар, Ю.М. Вільчинський та ін. К.: КНЕУ, 2008. – 312 с.
30. Філософія як історія філософії: Підручник / За заг. ред. Ярошовця В.І. – К.: Центр учбової літератури, 2010.
31. Філософія: Підручник для студ. вищ. навч. закл. / Губерський та ін. – Х.: Фоліо, 2013.
32. Філософія: хрестоматія. Від витоків до сьогодення: Навч. посіб. Уклад.: Губерський та ін. – К.: Знання, 2012.
33. Філософський енциклопедичний словник / За ред. Шинкарука В.І. – К.: Абрис, 2002 с.

Додаткова література

1. Denys Zhadiaiev. Ideas of Harmony in Whitehead and Hartmann Comparative Study // Book of Abstracts. Christ (Deemed to be University), Hosur Road, Bangalore - 560 029, Karnataka, India. 2019, pp. 21-22.
<https://independent.academia.edu/DenysZhadiaiev>
2. Zhadiaiev, D. (2023). CATEGORY OF 'POWER': HISTORICO-PHILOSOPHICAL ASPECT AS A PROLEGOMENON TO IDEA OF BALANCE. European Science, 4(sge18-04), 78–85.
<https://doi.org/10.30890/2709-2313.2023-18-04-029>, Mar 30, 2023
<https://independent.academia.edu/DenysZhadiaiev>
3. Zhadiaiev, D. (2023). Category of Power and its Roots in Philosophy, Psychology and Art. Scientific space: integration of traditional and innovative processes : Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”. 213-230.
<https://independent.academia.edu/DenysZhadiaiev>
4. Горський В.С. Історія української філософії: Курс лекцій.- Київ: Наукова думка, 1996.- 286 с.
5. Жадяєв Д. В. Уайтхед А.Н. про методологію [Текст] / Денис Жадяєв // Грані [науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах], 2009. №4. – С. 92–95. <https://independent.academia.edu/DenysZhadiaiev>
6. Жадяєв Д.В. Актуальна сутність – цеглинка реальності в концепції А.Н. Уайтхеда [Текст] / Денис Жадяєв // Філософія. Культура. Життя: Міжвузівський збірник наукових праць. – Вип. 34. – Дніпропетровськ: ДДФА, 2010. – С. 94-103. <https://independent.academia.edu/DenysZhadiaiev>
7. Жадяєв Д.В. Альфред Норт Вайтгед про критицизм // Критика як філософська настанова. Тези п'ятої міжнародної студентсько-аспірантської конференції "Філософія. Нове покоління". - Київ: НаУКМА, 2010. - с. 25-26/ <https://independent.academia.edu/DenysZhadiaiev>
8. Жадяєв Д.В. Коментар до глави «Процес» по роботі «Процес та реальність» за А.Н. Вайтгедом»// Сучасне буття філософії: Філософія в єдності культурно-історичного процесу. Збірка статей науково-

- практичної конференції 27-28 листопада 2012 р.–Д.: НГУ, 2013.–С. 120-140. <https://independent.academia.edu/DenysZhadiaiev>
9. Жадяєв Д.В. Межі пізнання: А.Н. Уайтхед про необмеженість досвіду [Текст] / Денис Жадяєв // Філософія. Культура. Життя: Міжвузівський збірник наукових праць. – Вип. 33. – Дніпропетровськ: ДДФА, 2009. – С. 78-84. <https://independent.academia.edu/DenysZhadiaiev>
10. Жадяєв Д.В. Теорія пропозицій А.Н. Уайтхеда: між знанням та почуттям [Текст] / Денис Жадяєв // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Вип. 466-467. Філософія. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т. 2009. – С. 103-106. <https://independent.academia.edu/DenysZhadiaiev>
11. Жижченко В. П. Значення філософії Г. С. Сковороди для формування української національної ідеї ХХІ століття // Грані: Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах.- Дніпропетровськ: Дніпропетровський державний університет. Центр соціально-політичних досліджень, 2000.- № 3 (11) травень-червень.- С. 62-65. А також: <http://thales2002.narod.ru/hrysk.html>
12. Жижченко В.П.. Становлення і розвиток української національної ідеї в українській філософії ХІХ ст.: Конспект лекції. – Дніпро: НТУ "ДП", 2021
13. Огородник І.В., Огородник В.В. Історія української думки в Україні. Курс лекцій: Навч. посіб. – К.: Вища шк.: Т-во «Знання», КОО, 1999. – 543 с.
14. Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах: Навчальний посібник / За ред. М.Ф. Тарасенка. – К.: Либідь, 1997. – 328 с.
15. Розвиток філософської думки в Україні : навч. посібник ; [Електронний ресурс] / [за ред. проф. Ю. М. Вільчинського]. — 3-тє вид., перероб. і доп. — К. : КНЕУ, 2014. — 327, [1] с.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія європейської філософії» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти для освітньо-наукової програми «Філософія», спеціальності 033 Філософія / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. філос. і пед. – Д. : НТУ «ДП», 2024. – 24 с.

Розробник: Денис Володимирович Жадяєв

В авторській редакції

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19